

proposés regular aquesta matèria respecte a les minories» (pàg. 363) [...] «a) establir el dret dels infants de la minoria a rebre l'ensenyament de la seva llengua, amb la fixació del conseqüent compromís dels Estats de garantir-lo; b) consagrar el dret dels infants de la minoria a rebre una part de l'ensenyament en la seva llengua, i el corresponent compromís dels Estats de garantir-lo; c) conferir el dret dels infants de la minoria d'assolir un coneixement suficient i correcte de la llengua de la majoria, per tal d'evi-

tar vel·leïtats discriminatòries» (pàg. 364).

El llibre permet al lector de rebre una informació útil lliurada en forma d'elements de reflexió (mai com a opinions preconcebudes), mantenint, en tot moment, un equilibri (volgut) entre l'anàlisi i el propi pensament. Un llibre, finalment, amb el qual podem compartir l'anàlisi i podem discutir les consideracions i les conclusions, però que ell mateix ens ofereix el material per discutir-lo; tot un mèrit.

Oriol RAMON

Emili Boix, *Triar no és traïr*, Barcelona, Edicions 62, 1993, 250 pàg., ISBN 84-297-3665-4.

Aquest llibre, que prové de la tesi doctoral que l'autor va presentar a la Universitat de Barcelona el 1990, és un llibre important. I ho és per una raó de pes: el tema. Malgrat que som a l'època de la tecnologia i de la complexitat, les relacions interpersonals continuen essent l'àmbit bàsic de la vida d'unà llengua. Necessitàvem conèixer les actuals normes d'ús en la generació més decisiva de cara al futur —la joventut— del tros més decisiu de la nostra àrea idiomàtica —la regió de Barcelona. I aquesta és l'aportació que fa —amb rigor, amb claredat, fins i tot amb amenitat— Emili Boix. «Cal saber on són els problemes i tenir dades

per poder opinar intentant no confondre les nostres descripcions amb les nostres esperances», afirma l'autor de bon començament. I ell mateix segueix al peu de la lletra aquest consell, fins al punt que deixa per a altres el paper d'opinador i es concentra en la descripció científica de la parcel·la de la realitat que examina.

L'obra que comentem està feta amb dos materials ben diferents però ben lligats. El professor Boix ha escrit els primers capítols amb materials teòrics dels quals el lector treu un doble profit, perquè el preparen per poder entendre bé i assaborir del tot el plat fort que vindrà després,

i perquè, considerats aïlladament, constitueixen un aliment intel·lectual francament bo. Aquests capítols parlen de la terminologia dels canvis de codi, i de com els han estudiat la sociologia, la pragmàtica i la psicologia social del llenguatge.

L'investigador Boix ha escrit els dos capítols essencials del llibre amb materials que són estrictament de collita pròpia. D'una banda, ha aplicat l'anomenada tècnica del diàleg segmentat a una mostra de joves de sis centres escolars (IB Gavà, IB la Sedeta, IB Sants/Corts, Jesuïtes Casp, FP Esplugues i FP Santa Coloma), i, de l'altra, ha fet un treball de camp d'observació dels canvis de codi en converses espontànies de joves assistents a dos cursos de monitors d'esplai, l'un a la ciutat de Barcelona i l'altre al Baix Llobregat. També hi ha un capítol que fa de pont per enllaçar les dues menes de materials que conformen el llibre, i que tracta, d'una manera general, de les tries i alternances de llengua als Països Catalans.

Per resumir la conclusió de l'obra, subtítolada *Identitat i llengua en els joves de Barcelona*, el millor és fer servir la imatge que ens proposa el mateix autor. Podem comparar els grups etnolingüístics dels joves amb dues cases que ocupen el mateix bloc, com dos habitatges aparellats en una mateixa parcel·la. Les dues cases estan separades per una paret mitgera, que és la llengua. Cada casa

té una vitalitat etnolingüística diferent. La casa catalana encara és percebuda com la casa amb més bones condicions socials, perquè els que hi viuen tendeixen a ocupar posicions socials més elevades, però això ha estat secundari enfront d'altres factors de la vitalitat etnolingüística, com la força demogràfica i el suport de l'Estat, que afavoreixen l'ús del castellà. Aquesta diferència de vitalitat mantinguda al llarg del temps explica que la casa del grup etnolingüístic *català* s'hagi enxiquit, mentre que la casa del grup *castellà* hagi crescut —la paret mitgera s'ha desplaçat— fins a arribar a ocupar gairebé la meitat del bloc a tot Catalunya i unes dues terceres parts a la regió de Barcelona.

Quan el veí *castellà* o *català* tria l'altra llengua, els joves del seu grup consideren admissible aquest comportament: triar no és traïr. Després de visitar l'altra casa lingüística amb més o menys freqüència, els joves tornen a la casa etnolingüística amb la qual se senten identificats. Quan els parlants són a casa seva, no es pot triar l'altra llengua. Triar-la, aleshores, equival a traïr el propi grup. Hi ha una situació de portes obertes entre els joves *catalans* i *castellans* de la regió de Barcelona. En les generacions immediatament anteriors les portes entre les dues cases etnolingüístiques només donaven pas en un sentit —del *català* al *castellà*— però ara es poden traspassar

en els dos sentits. Adaptació, però, no equival a integració. Ara per ara les dues cases es mantenen ben delimitades: les dues identitats ètniques dels joves estudiats no s'han dissolt en una. Ni la població *catalana* ni la *castellana* no es muden a la casa del veí, passen a adoptar-ne la llengua per a la transmissió intergeneracional. Les parets mitgeres s'enderroquen solament en aquella població bilingüe familiar, filla de parelles lingüísticament mixtes, que s'ha socialitzat en les dues cases alhora des de la infantesa i se sent còmoda i s'identifica amb qualsevol de les dues llengües.

Un sector majoritari de joves de

l'antiga àrea metropolitana manté el castellà com a llengua habitual i empra el català com a llengua més o menys ocasional. El predomini del grup castellanoparlant en les relacions quotidianes és especialment gran, precisament, en aquesta generació juvenil (els catalanoparlants amb prou feines superen una quarta part de la franja de 18 a 25 anys), i fa molt difícil que es creïn suficients situacions socials d'intersecció entre la població catalanoparlant i la castellanoparlant. La manca d'aquesta intersecció social fa més difícil que els joves castellanoparlants adoptin la llengua catalana com a llengua d'ús habitual.

Joan TUDELA

Lluís MARQUET i FERIGLE, *El llenguatge científic i tècnic*, Barcelona, Associació/Collegi d'Enginyers Industrials de Catalunya, 1993, 290 pàg., ISBN 84-88167-05-9.

Lluís Marquet és un expert en l'estudi del llenguatge tècnic i científic. Ho demostra a bastament la seva dilatada trajectòria com a professor i autor d'articles i de llibres sobre aquesta matèria. Són molts els lingüistes i els tècnics i científics que han seguit els seus cursos i, sobretot, que han llegit els seus llibres o les seves col·laboracions en publicacions periòdiques.

Precisament una obra com la que ara ressenyem es trobava a faltar dins de la bibliografia de Lluís Mar-

quet, un llibre que oferís una síntesi (potser excessivament cenyida, però, en aquesta obra als aspectes lèxics i terminològics) dels coneixements actuals sobre el llenguatge tècnic i científic, amb un caràcter divulgatiu i adreçada a tècnics i científics, més que no pas a lingüistes.

El llibre s'inicia amb una presentació d'Enric Ras i una introducció en què l'autor descriu l'origen dels textos que el llibre recull, procedents, en part, de diversos cursos i